

Astăzi este sărbătoarea Qidirlez, inclusă în Lista Reprezentativă a Patrimoniului Cultural Imaterial al Umanității UNESCO

6 mai 2025 8:46

***Comunitatea tătară sărbătorește,
astăzi Qidirlez-ul, cunoscut și
drept Hâdârlez, Hîdîrlez, Kîdîrlez
sau Kădârlez.***

Hîdîrlez este o sărbătoare tradițională celebrată în special de popoarele turcice, inclusiv de tătari, dar și de alte comunități din Balcani, Anatolia, Caucaz și Asia Centrală. Ea marchează simbolic întâlnirea mitică dintre doi sfinți populari, Hızır (Khidr) și Ilyas (Ilie), și semnifică începutul primăverii și renașterea naturii.

Este o sărbătoare a fertilității, belșugului, sănătății și norocului, cu rădăcini atât pre-islamice, cât și islamice, păstrată în forme sincretice de-a lungul secolelor.

În 2017, Hîdîrlez a fost inclusă în Lista Reprezentativă a Patrimoniului Cultural Imaterial al Umanității UNESCO, ca

element comun înregistrat de Turcia și Macedonia de Nord. Această sărbătoare preislamică își are originile în cultul dualității și celebrării reîntoarcerii la viață.

După legendă, cei doi frați gemeni Hăzăr și Iliaz, au fost alungați din Cer de către Creator și au primit dreptul de a se întâlni, o singură dată pe an (în ziua de Hâdârlez), unul devenind stăpânul Pământului și celălalt al Cerului. Aceștia au fost considerați patronii astronomici ai vieții umane.

Qıdırlez este o sărbătoare de dinainte ca lumea turcică să îmbrățișeze religia islamică.

Ea își are originile în cultul dualității și celebrării reîntoarcerii la viață. Conform legendei acestei sărbători, ar fi existat doi frați gemeni Qıdır (Hızır) și Elez (Iliaz) care au fost alungați din Cer de către Creator și au primit dreptul de a se întâlni o singură dată pe an în ziua de 6 mai, unul devenind stăpânul Pământului iar celălalt al Cerului. Ziua de 6 mai era considerată începutul verii și jumătatea anului, care se împărțea în vară (Hazır) și iarnă (Qasım).

Iarna începea pe 8 noiembrie. Qıdır (Hızır) și Elez (Iliaz) erau percepuți ca patronii astronomici ai vieții umane.

Legenda spune că cei doi se întâlneau în fiecare an de Qıdırlez pe pământ pentru a îndeplini dorințele oamenilor, pentru a le da speranță, fertilitate și belșug.

- Potrivit acestei superstiții, pentru îndeplinirea acestora, în noaptea de 6 mai totul se lăsa deschis – ușile întredeschise, oalele fără capac, hainele la vedere șamd. Dorințele erau scrise și împreună cu panglici colorate se agățau în copaci sau în tufele de trandafiri.
- De-a lungul timpului, datorită caracterului său păgân și a conflictului cu percepțiile islamice, această sărbătoare a suferit diferite transformări și adaptări, iar în zilele noastre, pe 6 mai, oamenii își cinstesc și

pomenesc morții.

- Se fac slujbe religioase spre pomenirea celor trecuți în cele veșnice iar femeile merg la cimitir (mezarlıq).
- Se merge la iarbă verde, la marginea câmpului, a pădurilor sau a apelor împreună cu membrii familiei și se servește din preparate tradiționale, turtă cu brânză numită qalakay (maylı qalaqay) și ciorbă de miel (qozi sorpası).
- În același timp, pelwanii (luptătorii) se întrec în prima competiție de kureş (lupte tradiționale tătărești) a verii, se cântă și se veselește.
- Se face foc și se sare peste el într-un ritual simbolic de purificare”.